

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Gnephoek, gemeente Alphen aan den Rijn

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

28 januari 2025 / projectnummer: 3880

1 Advies voor de inhoud van het MER

De gemeente Alphen aan den Rijn en de provincie Zuid-Holland willen gezamenlijk woningen realiseren in de Polder Gnephoek. Het gaat om 5.500 woningen, voorzieningen, 60 hectare natuur en 30 hectare stedelijk groen. Voor de besluiten die hiervoor nodig zijn, wordt een gecombineerd plan- en project-milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente Alphen aan de Rijn en de provincie Zuid-Holland hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder 'de Commissie') gevraagd om te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

Het project Gnephoek kent een lange voorgeschiedenis. In het voortraject is al veel onderzoek uitgevoerd en zijn al veel keuzes en afspraken gemaakt tussen de gemeente en de provincie, in samenwerking met andere partijen. Het daaruit voortkomende 'contourenplan'¹ vormt een goed onderbouwde basis voor het project.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de ontwikkeling van Gnephoek, het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Overzicht van de stappen die zijn doorlopen voorafgaand aan de mer-procedure en een onderbouwing van de daarin gemaakte keuzes, met speciale aandacht voor de rol die milieubelangen daarbij hebben gespeeld.
- Inzicht in zo concreet mogelijk geformuleerde ambities, randvoorwaarden en uitgangspunten voor het project, vooral vanuit het perspectief van klimaatverandering (water en bodem sturend) en de benodigde infrastructuur voor verkeer, energie en water.
- Een vergelijking van een basisalternatief, dat voldoet aan alle randvoorwaarden, met alternatieven die onderscheidend zijn vanuit de invalshoeken water en bodem, duurzame mobiliteit en duurzame energie en circulariteit.
- Inzicht in de effecten van de alternatieven op de omgeving, met een doorkijk naar de effecten op de lange termijn, vooral onder invloed van klimaatverandering en bodemdaling.

Beschouw de ontwikkeling van Gnephoek in het MER nadrukkelijk in de context van het gehele gemeentelijke woningbouwprogramma. Betrek ook andere relevante ontwikkelingen in de gemeente en in de directe omgeving.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)². Voor een goed begrip van het advies zijn onderdelen van de NRD die de Commissie belangrijk vindt in het advies overgenomen of samengevat.

---

¹ Contourenplan Gnephoek, voorbeeld voor een water en bodem gestuurde gebiedsontwikkeling, 6 juli 2023.

² Ontwikkeling Gnephoek, Notitie Reikwijdte en Detailniveau ten behoeve van de milieueffectrapportage, Sweco, 18-09-2024.

Figuur 1: Gnephoek en omgeving (bron: NRD)

Aanleiding MER

Het voorgenomen project bestaat uit de realisatie van 5.500 woningen, voorzieningen, 60 ha nieuwe natuur en 30 ha stedelijk groen. Daarnaast worden nieuwe verbindingen gerealiseerd voor auto- en fietsverkeer. Voor het voorgenomen project is een aanpassing van het omgevingsplan van de gemeente Alphen aan den Rijn, de Zuid-Hollandse omgevingsverordening (ZHOV) en het Omgevingsprogramma Zuid-Holland nodig. De gemeenteraad van Alphen aan den Rijn is het bevoegd gezag voor het omgevingsplan, Provinciale Staten van Zuid-Holland voor de ZHOV en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland voor het omgevingsprogramma.

Voor de ZHOV en het omgevingsprogramma wordt een planmer-procedure doorlopen omdat deze een kader stellen voor een project waarvoor mogelijk een MER opgesteld moet worden, namelijk aanleg van een stedelijk ontwikkelingsproject (project J11 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit). Voor het omgevingsplan moet een project-mer-beoordeling worden uitgevoerd. De gemeente en de provincie hebben besloten om gezamenlijk een gecombineerd plan- en project-MER op te stellen.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - in dit geval de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn, Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland - besluit over de ontwikkeling van Gnephoek.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3880 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

2.1.1 Voorgeschiedenis en reeds gemaakte keuzes

Het project Gnephoek kent een lange voorgeschiedenis. In 2016 is een verkenning uitgevoerd naar nieuwe woningbouwlocaties in de gemeente. Daarin zijn zes potentiële locaties geselecteerd. Voor deze locaties is een analyse van sterke en zwakke punten uitgevoerd (SWOT-analyse), waarvoor in de NRD wordt verwezen naar de nota Toekomstperspectief (2018).³ In de omgevingsvisie (januari 2022)⁴ is de Gnephoek (samen met onder andere Noordrand I) als ontwikkellocatie aangewezen. Om verschillende redenen vond de provincie Zuid-Holland de Polder Gnephoek destijds echter niet geschikt voor de bouw van 8.000 tot 10.000 woningen.⁵

In maart 2021 werd een motie in de Tweede Kamer aangenomen over woningbouw in de Gnephoek. Op grond daarvan vroeg Minister de Jonge (Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening) in mei 2022 voormalig Deltacommissaris Kuijken om advies over bebouwing in de Polder Gnephoek. In dit advies⁶ zijn vier scenario's uitgewerkt:

- Scenario 1: geen woningbouw.
- Scenario 2: 2.000–4.000 woningen en 50 ha natuur.
- Scenario 3: 5.500 woningen, 50 ha natuur en 30 ha groen/water⁷.
- Scenario 4: 8.000–9.000 woningen in Gnephoek en Vrouwgeestpolder.

Op basis van dit advies is scenario 3 uitgewerkt in het Contourenplan Gnephoek van de gemeente. Mede op basis van een quickscan naar financiële haalbaarheid is in het contourenplan uitgegaan van een ruimer plangebied dan in scenario 3, maar wel van hetzelfde aantal woningen. Naast woningen is 90 hectare gereserveerd voor groen en water.

Het contourenplan vormt het vertrekpunt voor de uitwerking van het project in het omgevingsplan van de gemeente en het omgevingsbeleid van de provincie. Dat betekent dat het alternatievenonderzoek in het MER zich zal beperken tot oplossingen die voldoen aan de randvoorwaarden en uitgangspunten van dit contourenplan (zie volgende paragraaf).

Geef in het MER een historisch overzicht van de doorlopen stappen. Onderbouw de keuze voor de Polder Gnephoek als woningbouwlocatie, ten opzichte van andere potentiële locaties. Betrek hierbij de rol van de SWOT-analyse uit het Toekomstperspectief.⁸ Geef aan:

- welke afwegingen gedurende dit proces zijn gemaakt en door wie;

³ Toekomstperspectief voor Landschap en Stad – Lef in het Groene Hart, Kuiper Compagnons, september 2018.

⁴ Omgevingsvisie 1.0 Alphen aan den Rijn: "Groene gemeente met lef!",

⁵ In een brief van 19 april 2022 aan Provinciale Staten geven Gedeputeerde Staten een onderbouwing van deze redenen.

⁶ Perspectief voor Gnephoek e.o, advies aan de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening over woningbouw, ruimte en natuur in de Gnephoekpolder e.o. Wim Kuijken, onafhankelijk adviseur, 30 september 2022.

⁷ In dit rapport bestaat scenario 3 uit twee deelscenario's: scenario 3.1 gaat uit van 5.500 woningen in de Gnephoek, in scenario 3.2 is aanvullend ook de ontwikkeling van Noordrand I meegenomen. Scenario 3.1 is het uitgangspunt voor het contourenplan.

⁸ Uit de analyse in het Toekomstperspectief blijkt dat vooral de locatie Noordrand I op veel aspecten van het water- en bodemsysteem aanzienlijk beter scoort dan Gnephoek, bijvoorbeeld op de criteria draagkracht (van de ondergrond), veenoxidatie en bodemdaling.

- over welke aspecten van het project bestuurlijke en inhoudelijke discussie heeft plaatsgevonden en tussen welke partijen;
- hoe milieubelangen, in het bijzonder water en bodem en de kernwaarden van het Groene Hart, daarin zijn meegewogen;
- tot welke afspraken, randvoorwaarden en uitgangspunten van de betrokken partijen dit heeft geleid.

2.1.2 Randvoorwaarden en uitgangspunten

Het hiervoor geschetste voortraject heeft geleid tot een groot aantal ambities, randvoorwaarden en uitgangspunten voor de ontwikkeling. Dit komt tot uitdrukking in het contourenplan. In het contourenplan zijn de volgende drie conceptuele uitgangspunten voor de ontwikkeling van de Gnephoek opgenomen:

1. Water en bodem sturend, waarbij het natuurlijk systeem van bodem, water en ecologie als uitgangspunt geldt.
2. Nieuwe Alphense stedelijkheid met compacte buurten die bestaan uit een combinatie van wonen, werken en voorzieningen in een groene en gezonde leefomgeving.
3. Duurzaam in transitie⁹, waarbij de gevolgen niet afgewenteld worden op volgende generaties of omliggend gebied en het gebied op termijn in staat is om zelfvoorzienend te zijn.

Deze uitgangspunten zijn op pagina 65 van het contourenplan nader uitgewerkt. Neem deze uitgangspunten over in het MER. Maak ambities en randvoorwaarden zoveel mogelijk concreet en toetsbaar.¹⁰ Daarmee kunnen ze een rol spelen bij de ontwikkeling van de alternatieven, de beoordeling daarvan op doelbereik en effecten en bij monitoring en evaluatie.

Uit het participatieplan – dat een bijlage vormt bij de NRD – blijkt dat veel waarde wordt gehecht aan inbreng van bewoners en andere belanghebbenden bij het besluitvormingsproces en het opstellen van het MER. Geef in het MER aan welke rol deze inbreng speelt bij de afbakening en invulling van de alternatieven, het effectenonderzoek en bij monitoring en evaluatie.

2.1.3 Woningbouw Gnephoek in bredere context

In een woningmarktonderzoek uit 2023 is de woningbehoefte in de gemeente Alphen aan den Rijn tot 2050 bepaald. Circa 5.000 woningen zijn onderdeel van de autonome ontwikkeling. Het gaat daarbij vooral om inbreidingslocaties in de bestaande stad. Het

⁹ Dit uitgangspunt is – net als de andere uitgangspunten – uitgebreid toegelicht in de contourennota. Samengevat: “We zijn op een duurzame wijze in transitie, omdat we adaptief kunnen inspelen op veranderende maatschappelijke ontwikkelingen en ruimte bieden aan innovatieve oplossingen voor systemen die eindig raken, door:

- Een evenwichtig mobiliteitsconcept, gericht op lopen en fietsen, waardoor gezond leven vanzelfsprekend wordt.
- Een energiesysteem dat energieneutraal is en indien mogelijk op termijn zelfvoorzienend dan wel energieleverend wordt.
- In de ontwikkeling ruimte te bieden aan innovatie en op een nieuwe manier leren om waarde te creëren en te behouden.”

¹⁰ Zo kan de ambitie ‘klimaatbestendig’ verschillend geïnterpreteerd worden, waardoor er later in het planproces discussie kan ontstaan over de randvoorwaarden en uitgangspunten die daarmee samenhangen.

gemeentelijke programma maakt onderdeel uit van het regionale woningbouwprogramma voor de regio Holland-Rijnland. De Polder Gnephoek voldoet aan een deel van deze woningbehoefte, maar hiervoor zullen in de toekomst ook andere woningbouwlocaties in de regio nodig zijn.

De bouw van grote aantallen woningen heeft veel consequenties. Het leidt tot een grotere behoefte aan diverse voorzieningen en tot een toename van verkeersbewegingen (auto, langzaam verkeer, OV). Daarnaast moeten andere functies plaatsmaken voor de nieuwe woningen, voorzieningen en infrastructuur. Het is van belang om hiervoor in het MER niet alleen uit te gaan van de consequenties van het project Gnephoek, maar dit ook in een bredere context (integraal) te beschouwen. Dat wil zeggen dat (op hoofdlijnen) wordt ingegaan op de betekenis van woningbouw in Gnephoek, in combinatie met andere woningbouwlocaties, voor de behoefte aan en de verdeling van (commerciële en maatschappelijke) voorzieningen, groen, water, infrastructuur voor mobiliteit, energie-, afvalwater- en drinkwatervoorziening en andere aspecten in de gemeente Alphen aan den Rijn en omgeving.¹¹

2.2 Beleidskader

Hoofdstuk 3 van de NRD geeft een overzicht van relevante beleidskaders, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen nationaal beleid (zoals de NOVI en de Kamerbrief Water en Bodem Sturend), provinciaal en regionaal beleid (zoals regionale woonagenda en 'De Blauwe Lens' van het Hoogheemraadschap van Rijnland)¹² en gemeentelijk beleid (omgevingsvisie).

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant zijn voor het project en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- Nationaal beleid op het gebied van klimaatadaptatie, waaronder het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie, de nationale adaptatiestrategie (NAS)¹³ en het nationale uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (NUPKA);
- Beleidsbrief 'Water en bodem sturend'¹⁴, het Ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving en de maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving;
- Nationaal beleid voor Natura 2000-gebieden, op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurherstelverordening;

---

¹¹ Een integrale beschouwing op de woningbouw- en andere opgaven en de consequenties hiervan voor de hele gemeente hoort normaalgesproken thuis in de omgevingsvisie en het MER daarbij. In haar toetsingsadvies over het MER voor de Omgevingsvisie Alphen aan den Rijn (3 juni 2021) constateerde de Commissie dat het MER erg abstract is en daardoor nog weinig locatiespecifieke informatie geeft over knelpunten, oplossingen en maatregelen om ambities te realiseren. Dit geldt onder andere voor de ambities voor mobiliteit.

¹² Het rapport "De Blauwe Lens, transitieopgaven verbonden door water" is in januari 2021 opgesteld in opdracht van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarin zijn de gevolgen, kansen en oplossingen voor heel Rijnland in kaart gebracht om een aantal ruimtelijke perspectieven te ontwikkelen. Dit vormt de basis van de regionale klimaatvisies van het Hoogheemraadschap voor vijf verschillende regio's.

¹³ De Nationale Klimaatadaptatiestrategie (NAS) wordt de komende jaren herzien aan de hand van (onder andere) de nieuwe klimaatscenario's KNMI en klimaatrisicoanalyses.

¹⁴ De beleidsbrief Water en bodem sturend is nog niet vertaald naar een nationaal programma of beleid. Het contourenplan en de NRD laten echter zien dat de uitgangspunten van de beleidsbrief nadrukkelijk als uitgangspunt gelden voor de ontwikkeling van de Gnephoek.

- Provinciaal beleid voor het Zuid-Hollands natuurnetwerk en weidevogelgebieden.

2.3 Te nemen besluiten

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor de volgende besluiten:

- De wijziging van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) en het Omgevingsprogramma Zuid-Holland (plan-mer).
- De wijziging van het omgevingsplan van de gemeente Alphen aan den Rijn (project-mer).

Voor deze besluiten wordt een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld.

In de NRD wordt soms onderscheid gemaakt tussen het plan-MER en project-MER, of tussen MER deel 1 en MER deel 2. Dit onderscheid is niet strikt noodzakelijk. Gezien het uitgebreide voortraject zijn de keuzemogelijkheden beperkt en lijkt er geen aanleiding voor een fasering in besluitvorming.

Geef in het MER duidelijk aan welke onderdelen van het project in welk besluit worden vastgelegd. Denk daarbij behalve aan de planonderdelen binnen het plangebied ook aan voorzieningen die onlosmakelijk zijn verbonden aan het plan, zoals de realisatie van ontsluitingen en verbindingen met de bestaande stad. In de NRD en in het contourenplan zijn de aanleg van een aquaduct onder de Heimanswetering en een fietsbrug over de Oude Rijn genoemd. Hoewel dit niet expliciet uit de NRD blijkt gaat de Commissie ervan uit dat dergelijke voorzieningen (en eventuele andere noodzakelijke maatregelen) onderdeel zijn van het voornemen en van de besluitvorming.

Naast bovengenoemde besluiten zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het project. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Beschrijf de voorgenomen activiteiten zo uitgebreid als nodig is om een goede vergelijking van alternatieven op basis van doelbereik en (milieu)effecten mogelijk te maken. Zoals aangegeven in het vorige hoofdstuk is het belangrijk om ook een beeld te geven van noodzakelijke voorzieningen en maatregelen die onlosmakelijk verbonden zijn aan het voornemen. Geef daarbij (op hoofdlijnen) inzicht in de totale behoefte aan dergelijke voorzieningen en maatregelen, op basis van de totale woningbouwopgave voor Alphen aan den Rijn en omgeving.

Ga in op de fasering van de uitvoering van het project en de bijbehorende (infrastructurele) voorzieningen. Geef aan hoe in elke fase van de ontwikkeling wordt omgegaan met bereikbaarheid en kwaliteit van de leefomgeving.

3.2 Randvoorwaarden als startpunt

Het contourenplan beschrijft een groot aantal randvoorwaarden en uitgangspunten voor de ontwikkeling van de Gnephoek. De uitwerking hiervan is bepalend voor het basisalternatief en de andere alternatieven die in het MER onderzocht worden. De Commissie adviseert om de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de ontwikkeling systematisch in beeld te brengen.

Randvoorwaarden vanuit het water- en bodemsysteem

Omdat water en bodem uitgangspunt zijn voor de ontwikkeling is het essentieel dat het water- en bodemsysteem¹⁵ goed begrepen wordt: wat is de huidige staat, hoe functioneert het en welke factoren hebben daar invloed op. Dit bepaalt de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het voornemen en de alternatieven.

In het voortraject is al veel onderzoek uitgevoerd en er worden de komende tijd nog aanvullende onderzoeken uitgevoerd. Dit vormt een goede basis voor inzicht in het bodem- en watersysteem en voor de effectbeoordeling. Uit reeds uitgevoerd booronderzoek blijkt dat de bodemopbouw in het studiegebied zeer divers is. Dat betekent dat de effecten van ingrepen op het bodem- en grondwatersysteem sterk kunnen verschillen.

Breng in het MER in beeld wat de huidige toestand is van de ondergrond (fysieke ondergrond, watersysteem en biotisch systeem) en hoe deze zich in de komende decennia zal ontwikkelen als gevolg van het voornemen zelf en door klimaatverandering en bodemdaling.¹⁶ Betrek hierbij ook de kwaliteitsaspecten van bodem, water en biotisch systeem. Geef vervolgens aan waar in het plangebied én de omgeving daarvan (het studiegebied) welke knelpunten (kunnen) optreden en op welke termijn. Vertaal dit naar randvoorwaarden voor het te realiseren programma en de benodigde infrastructuur.

Overige randvoorwaarden en uitgangspunten

Voor de ontwikkeling van de woningen zijn verschillende voorzieningen noodzakelijk:

- infrastructurele voorzieningen voor onder andere bereikbaarheid (water- en autowegen, OV-voorzieningen, fiets- en wandelpaden), energie-, afvalwater- en drinkwatervoorziening;
- commerciële en maatschappelijke voorzieningen, zoals winkels, sportaccommodaties, onderwijs, groen- en recreatievoorzieningen.

Breng de huidige infrastructurele voorzieningen, zoals wegen, OV-routes, waterwegen en fiets- en wandelpaden in beeld. Besteed daarnaast aandacht aan de infrastructuur voor energievoorziening en drinkwater- en afvalwatervoorziening. Geef aan hoe deze zich in de autonome situatie zullen ontwikkelen, zowel generiek (als gevolg van beleidsontwikkelingen op het gebied van mobiliteit, energietransitie et cetera) als specifiek binnen het studiegebied (bijvoorbeeld als gevolg van inzet op duurzame mobiliteit, door stimulering van gebruik van openbaar vervoer en fiets en door verlaging van parkeernormen).

---

¹⁵ Hierbij zijn grondwater, oppervlaktewater, regenwatersysteem (in gebouwde omgeving), drinkwatersysteem van belang, en zowel kwaliteit als kwantiteit. Het is belangrijk dat het systeem integraal in beeld wordt gebracht. Afhankelijk van de situatie kan de analyse – naast een bodem- en watersysteemanalyse – bestaan uit een landschapsecologische systeemanalyse (LESA) en/of een ecohydrologische systeemanalyse.

¹⁶ De gevolgen van klimaatverandering zullen vooral op de langere termijn merkbaar zijn, in de vorm van wateroverlast (door grond- en oppervlaktewater), droogte (en mogelijke veenoxidatie), verzilting en hittestress. In combinatie met bodemdaling kunnen bovendien zettings-, opbarstings- en funderingsproblemen ontstaan. Klimaatverandering heeft ook gevolgen voor de kwaliteit van bodem, grondwater en oppervlaktewater.

Maak de ambities (voor 'nieuwe Alphense stedelijkheid' en 'duurzaam in transitie') uit het contourenplan zo concreet mogelijk en vertaal deze naar randvoorwaarden en uitgangspunten voor onder andere (duurzame) mobiliteit, energie- en watervoorziening, openbare ruimte/ruimtelijke kwaliteit, werkgelegenheid en voorzieningen. Beschrijf deze ambities niet alleen voor de Gnephhoek, maar ook in samenhang met ambities voor de gehele gemeente en het omringende (groen)gebied.

3.3 Alternatieven

3.3.1 Alternatieven volgens de NRD

In de NRD is aangegeven dat in het MER een basialternatief en vier andere alternatieven onderzocht zullen worden. Het basialternatief is gebaseerd op het contourenplan en bevat daarmee alle randvoorwaarden en ambities die eerder zijn vastgesteld. Verder wordt uitgegaan van de volgende alternatieven, waarmee 'de hoeken van het speelveld' worden verkend:

- Maximaal klimaatrobuust (maximaal invulling maatregelen voor een klimaatrobuuste polder);
- Groen / Blauw raamwerk (maximaal invulling thema natuur / groen);
- Duurzame mobiliteit (maximaal invulling aan thema duurzame mobiliteit);
- Duurzame energie / circulariteit (maximaal invulling aan thema circulariteit en energie).

De alternatieven zijn uitgebreid toegelicht in paragraaf 5.1 tot en met 5.5 van de NRD. In het voorkeursalternatief (VKA) dat uiteindelijk gekozen wordt, kunnen maatregelen gekozen worden vanuit de verschillende alternatieven.

Doordat het basialternatief moet voldoen aan alle randvoorwaarden en uitgangspunten van het contourenplan, bevat dit alternatief al veel elementen voor een duurzaam en klimaatbestendig project. Zo gaat dit alternatief al uit van een klimaatadaptieve en waterrobuuste inrichting van het gebied met een opvangcapaciteit van 120 mm neerslag per dag en hoge ambities voor biodiversiteit en duurzaamheid. Daardoor zijn de alternatieven die in de NRD beschreven zijn niet sterk onderscheidend. Ze bevatten vooral bouwstenen om het basialternatief verder te optimaliseren.

3.3.2 Advies: onderzoek onderscheidende alternatieven

De Commissie adviseert om het MER te gebruiken om daadwerkelijk 'de hoeken van het speelveld' te verkennen, door middel van alternatieven die ruimtelijk onderscheidend zijn. Binnen deze alternatieven kunnen eventueel varianten worden onderscheiden, afhankelijk van de te maken keuzes.

Alternatief 1: Water en bodem als uitgangspunt

In het basisalternatief zijn al veel randvoorwaarden en maatregelen opgenomen met het oog op klimaatbestendigheid, het water- en bodemsysteem en biodiversiteit.¹⁷ Vanwege de samenhang tussen deze aspecten adviseert de Commissie om de alternatieven maximaal klimaatbestendig en groenblauw netwerk samen te voegen in één alternatief, dat het water- en bodemsysteem als het belangrijkste uitgangspunt neemt, bijvoorbeeld door te kiezen voor geen of zo min mogelijk ophoging (te denken valt bijvoorbeeld aan woningen op palen of drijvend). Het inzicht dat de effectbeoordeling van dit alternatief oplevert kan inspiratie bieden voor het gehele, of voor een deel van het woningbouwprogramma.

Alternatief 2: Duurzame mobiliteit

Ook voor mobiliteit geldt dat veel maatregelen al onderdeel zijn van het basisalternatief. Tegelijkertijd moeten er nog keuzes worden gemaakt die forse consequenties kunnen hebben voor leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. De NRD geeft aan dat op dit moment een onderzoek wordt uitgevoerd naar maatregelen die kunnen bijdragen aan duurzame mobiliteit. De omgeving wordt nauw betrokken bij de invulling van mobiliteitsmaatregelen en bijbehorende infrastructuur.

De Commissie adviseert om het basisalternatief verder uit te werken en aan te geven op welke onderdelen nog belangrijke keuzes gemaakt moeten worden. Dit kan bijvoorbeeld gelden voor de infrastructuur voor auto, OV, fiets en voetganger en te hanteren parkeernormen. Een pakket aan aanvullende maatregelen ten behoeve van duurzame mobiliteit kan onderdeel zijn van alternatief 2. Afzonderlijke en onderscheidende aanvullende maatregelen kunnen eventueel als variant meegenomen worden. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als keuzes moet worden gemaakt voor nieuwe infrastructuur ter ontsluiting van de nieuwe woonwijk en/of om de Oude Rijn en Heimanswetering te passeren.¹⁸

Het succes van mobiliteitsmaatregelen hangt mede af van de uitvoering van het mobiliteitsbeleid van de gemeente en van (mobiliteits)ontwikkelingen buiten het plangebied. Beschouw de te nemen mobiliteitsmaatregelen daarom ook in de context van deze andere ontwikkelingen.

Alternatief 3: Duurzame energie en circulariteit

De Commissie onderschrijft de extra maatregelen die in de NRD worden genoemd als onderdeel van dit alternatief. Hierbij is vooral relevant om te beoordelen welke ruimtelijke consequenties dit alternatief heeft. Naast ruimte voor energieopwekking is extra ruimte voor energieopslag en opslag van materialen (in de realisatiefase) daarbij relevant.

Beschouw ook dit alternatief in de context van woningbouwontwikkeling en andere ontwikkelingen in de gemeente en haar omgeving. Betrek hierbij ook kansen voor een gezamenlijke aanpak met andere woningbouwlocaties.

---

¹⁷ De NRD suggereert dat alleen bij het alternatief 'Maximaal klimaatbestendig' rekening wordt gehouden met lange termijn onzekerheden tot aan 2100. Gezien de ambities en gestelde randvoorwaarden gaat de Commissie ervan uit dat dit voor alle alternatieven moet gelden.

¹⁸ In de NRD en het contourenplan worden deze verbindingen wel benoemd, maar het is niet duidelijk wanneer en waar hierover wordt besloten en welke keuzemogelijkheden hierbij aan de orde kunnen zijn. Als bijvoorbeeld een keuze moet worden gemaakt tussen een aquaduct of een brug zouden deze als varianten in het MER onderzocht kunnen worden. Gezien de consequenties voor onder andere bodem, water, landschap en geluidhinder spelen milieuaspecten een belangrijke rol bij deze keuze.

3.4 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Ga ook in op de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten, zoals de transitie van het bedrijventerrein Rijnhaven-Oost naar een gemengd woon- en werkgebied.

In paragraaf 4.2 van de NRD is aangegeven dat de realisatie van het Regionale Woningbouwprogramma Holland Rijnland – behalve de Gnephoek zelf – als onderdeel wordt gezien van de autonome ontwikkeling. De Commissie wijst erop dat alleen ontwikkelingen waarover al een definitief ruimtelijk besluit is genomen tot de autonome ontwikkeling worden gerekend. Ontwikkelingen waar dat niet voor geldt, zoals een groot deel van het woningbouwprogramma, kunnen alleen tot de autonome ontwikkeling worden gerekend als daarvoor een vergunningaanvraag is gedaan en wordt onderbouwd dat ze voldoende concreet en ruimtelijk inpasbaar zijn. Is dat niet het geval, dan kan gebruik worden gemaakt van scenario's.

Geef een doorkijk naar de cumulatieve effecten van het complete woningbouwprogramma, de benodigde voorzieningen en de samenhang tussen de verschillende locaties. Zie ook paragraaf 2.1.3 en 3.2 van dit advies.

Klimaatbestendigheid is een belangrijke randvoorwaarde voor het project. Daarom is van belang dat de referentiesituatie en de effecten van alle alternatieven ook op de (zeer) lange termijn in beschouwing worden genomen. Maak daarbij gebruik van de recente Deltascenario's, de klimaateffectatlas en de KNMI '23 scenario's.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

De milieueffecten van het plan en de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is laten zien in hoeverre de alternatieven andere effecten veroorzaken en om te kunnen beoordelen of de gestelde (milieu)doelen worden gehaald.

Beoordelingskader

In de NRD (paragraaf 6.4) is een tabel opgenomen met het te hanteren beoordelingskader. Hierbij heeft de Commissie de volgende aanbevelingen:

- In de tabel is onderscheid gemaakt in twee beoordelingsniveaus: voor MER deel 1 en MER deel 2. Gezien het uitgebreide voortraject lijkt het onderscheiden van twee niveaus van beoordeling overbodig. Dit kan mogelijk tot verwarring en dubbel werk leiden. De Commissie beveelt aan om effecten zoveel mogelijk kwantitatief te beoordelen en daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid te betrekken.
- De omschrijving van de criteria en de toelichting daarop is niet altijd helder. Zo komt de term wateroverlast bij meerdere criteria terug, waardoor de rol van dit aspect niet

duidelijk is en er mogelijk sprake is van dubbelingen. De Commissie beveelt aan de beoordelingscriteria in het MER eenduidig en zo concreet mogelijk te omschrijven. Geef daarbij ook inzicht in de 'hardheid' van de criteria.

- Breng positieve en negatieve effecten los van elkaar in beeld en voorkom daarmee dat kansen en bedreigingen tegen elkaar worden weggestreept.
- De tijdshorizon van klimaatverandering komt niet overeen met de gebruikelijke planhorizon van het ruimtelijk beleid. Gezien de bestaande onzekerheden van klimaatverandering adviseert de Commissie om (voor alle alternatieven) een doorkijk te geven naar effecten op de (zeer) lange termijn (tot 2100). Maak gebruik van de actuele klimaatscenario's.
- Houd rekening met fasering in de realisatie van het project en hanteer waar relevant verschillende tijdshorizonten. Besteed daarbij aandacht aan de effecten van fasering, tijdelijke effecten, bereikbaarheid en beschikbaarheid van voorzieningen in verschillende fasen.
- Besteed aandacht aan cumulatie van effecten met andere ontwikkelingen in het studiegebied.

4.1 Water en bodem

Geef op basis van de in paragraaf 3.2 van dit advies genoemde analyse inzicht in de effecten op het water- en bodemsysteem, ook op de (zeer) lange termijn. Besteed expliciet aandacht aan de effecten op de laaggelegen omliggende polders (Vrouwgeestpolder ten noorden, Lagenwaardse en Bruimadesche polder ten westen). Geef aan welke maatregelen genomen (kunnen) worden om wateroverlast en watertekort te voorkomen bij extreme omstandigheden.

In het beoordelingskader is aangegeven dat het criterium bodemdaling wordt beoordeeld op basis van de mate waarin het voornemen leidt tot veenoxidatie/zetting. De Commissie beveelt aan om de subcriteria veenoxidatie en (rest)zetting los van elkaar te beoordelen.

Geef inzicht in de gevolgen voor de (grond)waterkwaliteit en toets deze aan de chemische en ecologische doelen van de Kaderrichtlijn Water. Toon aan dat geen achteruitgang van de toestand van het water optreedt, ook niet tijdelijk.¹⁹ Geef aan hoe het project kan bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en het bereiken van een goede toestand van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen in het studiegebied.²⁰

---

¹⁹ Er is al sprake van achteruitgang van de ecologische toestand als een van de kwaliteitselementen een klasse achteruitgaat, zelfs als die achteruitgang niet tot gevolg heeft dat het waterlichaam in het algemeen wordt ingedeeld in een lagere klasse. Als het kwaliteitselement al in de laagste klasse zit, is geen enkele achteruitgang toegestaan. Van achteruitgang van de chemische toestand is sprake als het project tot gevolg heeft dat een van de vastgestelde maximale stofconcentraties wordt overschreden.

²⁰ Van een goede oppervlaktewatertoestand volgens de KRW is sprake als zowel de ecologische als de chemische toestand van het oppervlaktewaterlichaam ten minste als 'goed' beoordeeld wordt. Als één van de kwaliteitselementen of één van de relevante stoffen niet als 'goed' wordt beoordeeld, voldoet het waterlichaam niet aan de KRW ('one-out-all-out principe'). Er is sprake van een goede grondwatertoestand als het grondwater in zowel een goede kwantitatieve toestand als een goede chemische toestand is. Een goede kwantitatieve toestand wordt bereikt als de jaarlijkse onttrekking van water op lange termijn de beschikbare grondwatervoorraad niet overschrijdt.

4.2 Natuur

Natuurwaarden algemeen

Geef een algemeen beeld van de natuur in het studiegebied, inclusief de verschillende samenhangende deelgebieden. Geef de waardevolle gebiedsdelen op kaart aan. Geef een algemeen beeld van de belangrijkste processen en problemen, de natuurwaarden, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen. Betrek hierbij de resultaten van de analyse van het water- en bodemsysteem. Geef vervolgens aan welke kenmerkende habitattypen en soorten aanwezig zijn, en hun onderlinge relaties. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard daarvan is en wat dit betekent voor populaties. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Kansen voor biodiversiteit

Breng de kansen en risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd in beeld en operationaliseer het begrip "biodiversiteit". Kijk daarbij niet alleen naar indexen, maar vooral naar (ambassadeur) soorten en hun ecologische vereisten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Beschrijf voor de gebieden uit het NNN in en rond het plangebied de wezenlijke kenmerken en waarden. Onderzoek welke gevolgen het project voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Houd daarbij rekening met externe werking.

De Commissie adviseert om te onderzoeken hoe de ontwikkeling van de woonwijk kan bijdragen aan het behalen van doelen van het Zuid-Hollands natuurnetwerk en het behalen en behouden van een goede toestand van KRW-(grond)waterlichamen en daarbij gebruik te maken van de Ecologische Sleutelfactoren (ESF)²¹.

Breng de bredere connecties met de geschetste verbindingen met het Zuid-Hollands natuurnetwerk in beeld. Maak concreet voor welke doelen en soorten de verbindingen dienen, wat daarbij de ecologische vereisten zijn (habitats, omvang, afstanden, stapstenen, te overwinnen doorsnijdingen et cetera) en schat daarmee in hoe groot de haalbaarheid is van volwaardige ecologische verbindingen. Denk daarbij aan zowel (meer) terrestrische als aquatische doelen.

Natura 2000-gebieden en stikstof

Op enige afstand van het plangebied bevinden zich Natura 2000-gebieden, zoals Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein.

De NRD geeft terecht aan dat negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Deze gevolgen komen normaalgesproken alleen voort uit een toename van stikstofdepositie in de aanleg- en/of gebruiksfase. Onderzoek in het MER of er

---

²¹ De ecologische sleutelfactoren (ESF's) van STOWA geven inzicht in het ecologisch functioneren van watersystemen. Ze worden breed ingezet in het waterbeheer in Nederland. Zie [Infographics Sleutelfactoren | STOWA](#)

gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zijn ten opzichte van de referentiesituatie.²² Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat het voornemen, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, moet een Passende beoordeling opgesteld worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.²³

De Commissie adviseert om de Passende beoordeling op te nemen in het MER, zodat alle milieu-informatie over het project bij elkaar staat. Onderzoek in de Passende beoordeling of het zeker is dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. In de Passende beoordeling mogen bij deze beoordeling mitigerende maatregelen worden meegenomen. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.²⁴

Weidevogelgebieden en (kwalitatieve) compensatie

Beschouw de afstanden tot en de effecten op weidevogelgebieden, zowel in de aanleg- als in de gebruiksfase. Geef aan welke compensatiemogelijkheden voor handen zijn en hoe een duurzaam beheer kan worden gegarandeerd.

4.3 Mobiliteit

Duurzame mobiliteit en modal split

Volgens het beoordelingskader worden de effecten op bereikbaarheid wegverkeer en op modal split kwantitatief beoordeeld. De Commissie geeft in overweging om hiervoor een multimodaal verkeersmodel te gebruiken, om daarmee de effectiviteit van de mobiliteitsmaatregelen scherp in beeld te krijgen. Licht de uitgangpunten van het gebruikte model duidelijk toe, zodat de resultaten hiervan goed navolgbaar zijn. Beoordeel auto, openbaar vervoer en fiets gelijkwaardig. Maak in het beoordelingskader ook de criteria voor openbaar vervoer- en fietsbereikbaarheid zoveel mogelijk kwantitatief, zoals intensiteiten, reistijden tot nader te bepalen locaties en verdeling over vervoerwijzen (modal split).

Beschrijf in het MER hoe de doelen voor duurzame mobiliteit – uitgaande van het STOMP-principe²⁵ – gerealiseerd kunnen worden, welke maatregelen daartoe binnen het project genomen kunnen worden en in hoeverre daarvoor flankerend beleid noodzakelijk is. Geef specifiek aan welke rol het parkeerbeleid in Gnephoek en omgeving daarbij speelt. De ambitie om een duurzame mobiliteit te realiseren vraagt ruimte en aandacht voor

---

²² Mocht er sprake zijn van stikstofdepositie en gebruik worden gemaakt van 'intern salderen', dan mag dat niet in deze vergelijking worden meegenomen. Op grond van recente jurisprudentie moet intern salderen worden beschouwd als mitigerende maatregel die moet worden betrokken in een Passende beoordeling. Ook is een natuurvergunning vereist en geldt een aantal juridische voorwaarden, zoals dat de maatregel niet ook nodig mag zijn om natuur te behouden, herstellen of verslechtering te voorkomen. Zie ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923.

²³ In de NRD is aangegeven dat eerst een voortoets zal worden opgesteld. Aangezien gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten zijn is echter een Passende beoordeling nodig.

²⁴ De ADC-toets bestaat op grond van artikel 10.24, tweede lid, Besluit kwaliteit leefomgeving (Omgevingswet): A: zijn er geen alternatieve oplossingen? D: dient de activiteit een dwingende reden van groot openbaar belang? C: worden de nodige compenserende maatregelen getroffen om de algehele samenhang van Natura 2000 te bewaren?

²⁵ STOMP staat voor stappen, trappen, openbaar vervoer, mobility as a service en privé auto. Het is een ontwerpprincipe waarbij bij stedelijke ontwikkeling eerst wordt gezocht naar oplossingen voor lopen, dan fietsen et cetera.

fietsvoorzieningen en makkelijke toegang voor alle bewoners tot hoogwaardige vormen van openbaar vervoer. Zie ook paragraaf 3.3.2 van dit advies.

De Commissie beveelt aan om door middel van een gevoeligheidsanalyse in beeld te brengen wat de consequenties kunnen zijn als de mobiliteitsmaatregelen niet of slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd. Dit geeft inzicht in de 'worst case' effecten voor verkeer en verkeersgerelateerde effecten (verkeersveiligheid, geluidhinder, luchtkwaliteit).

Gemotoriseerd verkeer

Het aantal verplaatsingen in en rondom het gebied neemt door toevoeging met 5.500 woningen en andere ontwikkelingen in de omgeving fors toe. Breng in beeld hoe de toename van gemotoriseerd verkeer optelt bij de verkeersstromen in de referentiesituatie, geef aan waar doorstromingsproblemen worden verwacht en of daar infrastructurele aanpassingen voor nodig zijn. Druk de veranderingen uit in de intensiteit/capaciteit-verhouding (I/C-verhouding) voor de wegvakken en in de verzadigingsgraad voor kruispunten.

Beschrijf ook binnen de structuur van de nieuwe wijk wat de mogelijke effecten zijn van de nieuwe doorgaande route voor gemotoriseerd verkeer door de wijk²⁶, het toegepaste parkeerbeleid en de afhandeling van het leverings- en pakketverkeer op het lokale woon- en leefklimaat.

De Commissie adviseert in het MER verder in te gaan op het zwaar verkeer in het gebied, ook in de realisatiefase en welke mogelijke effecten dit heeft op de leefkwaliteit en de verkeersveiligheid.

Verkeersveiligheid

Maak duidelijk hoe de veiligheid van verkeer, vooral de fiets, wordt gewaarborgd, of en waar autoverkeer gescheiden wordt van fietsverkeer, waar dit wordt gemengd en hoe dit op een veilige manier wordt geregeld. Besteed daarnaast aandacht aan de oversteekbaarheid van doorgaande wegen (vooral de nieuwe verbindingsweg) voor langzaam verkeer. Een eenvoudige en veilige oversteek is van belang om het gebruik van de fiets te stimuleren.

4.4 Leefomgeving en gezondheid

Geef aan welke effecten bestaande infrastructuur heeft op het woon- en leefmilieu in het plangebied. Breng de kwaliteit van het toekomstige woon- en leefmilieu in het plangebied in beeld met aandacht voor geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en gezondheid. Ga daarbij ook in op mogelijke gezondheidsrisico's van water en klimaatverandering, zoals botulisme, malaria en dengue.

Geef aan wat de mogelijkheden zijn voor gezondheidsbevordering, zoals de aanwezigheid van groen, uitnodigen tot bewegen, gezonde mobiliteit, fiets- en wandelroutes, toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen en voor gezondheidsbescherming, ook die onder de wettelijke normen tot aan de gezondheidskundige advieswaarden.

---

²⁶ Hiermee wordt bedoeld op de verbinding tussen Gnephoek en het noordelijk deel van Alphen aan den Rijn (met aquaduct onder de Heimanswetering). Deze nieuwe doorgaande weg vormt mogelijk een barrière in de wijk voor fietsers en voetgangers.

4.5 Ruimtelijke kwaliteit, landschap en cultureel erfgoed

Het beoordelingskader in de NRD geeft aan dat de effecten op archeologie, cultuurhistorie en landschap onderzocht zullen worden aan de hand van een aantal subcriteria: archeologische waarden, cultuurhistorische waarden, landschappelijke waarden en beperkingen en kansen van toekomstige ontwikkelingen. De Commissie constateert dat hierin het begrip ruimtelijke kwaliteit ontbreekt, terwijl de gemeente en de provincie hiervoor wel ambities hebben uitgesproken.

Omdat de keuze al is gemaakt om 'kleine buurten' te ontwerpen wordt er mogelijk van uit gegaan dat ruimtelijke kwaliteit niet onderscheidend is voor de vergelijking van alternatieven. De stedenbouwkundige structuur en de landschappelijke ondergrond kent echter meerdere lagen, bijvoorbeeld de dichtheid nabij en verder weg van de centrum en de bestaande waterstructuur.

De Commissie beveelt daarom aan om ruimtelijke kwaliteit als zelfstandig criterium te hanteren en subcriteria te gebruiken om de alternatieven op verschillende schaalniveaus te beoordelen. Te denken valt aan de schaalniveaus:

- 'stad' – hoe verhoudt het project zich tot de ruimtelijk kernwaarden en stedenbouwkundige structuur van Alphen aan den Rijn?
- 'de omgeving' – hoe past het in de omgeving en de landschappelijke structuur?
- 'de woonomgeving' – de kwaliteit van de directe woonomgeving.

Het gaat in deze fase om ontwerp onderzoek op hoofdlijnen, met een passend detailniveau voor deze fase. Tijdens het locatiebezoek²⁷ heeft de gemeente aangegeven dat gestreefd wordt naar een integrale publiek-private samenwerking voor de verdere uitwerking van het project. De Commissie steunt deze ambitie, omdat dit belangrijk kan zijn voor het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit op verschillende niveaus.

5 Monitoring en evaluatie

De Commissie adviseert om het beoordelingskader van het MER ook te gebruiken voor het opzetten van een monitorings- en evaluatieplan. Gebruik dit om de langjarige ontwikkeling door de verschillende fasen van de planning en realisatie van deelgebieden en het gebied als geheel te monitoren, te toetsen aan de randvoorwaarden en ambities en de milieueffecten te volgen.

Neem in het MER een aanzet op voor het monitorings- en evaluatieplan. Geef aan wat de frequentie van monitoring en evaluatie is en wie verantwoordelijk is. Beschrijf in het MER hoe in de monitoring en evaluatie de beleving van bewoners en andere belanghebbenden een rol speelt. Laat indicatoren zoveel mogelijk aansluiten bij reguliere monitoringsprogramma's, waaronder de provinciale Monitoring leefomgeving Zuid-Holland²⁸, en het al opgestelde beoordelingskader. Denk ook aan monitoring door andere partijen, zoals provinciale en nationale programma's voor natuurmonitoring zoals het NEM. Neem in het monitoringsplan

²⁷ Op 29 november 2024 heeft de Commissie een bezoek gebracht aan het plangebied en heeft zij een toelichting op het project gekregen van de gemeente en de provincie.

²⁸ Zie [Monitor Leefomgeving – Provincie Zuid-Holland – Monitor Leefomgeving Provincie Zuid-Holland](#)

ook de andere (woningbouw)ontwikkelingen in de gemeente en omgeving mee. Geef aan welke maatregelen achter de hand worden gehouden, voor het geval niet aan randvoorwaarden of ambities wordt voldaan. Beschrijf wat de milieueffecten zijn van deze maatregelen.

Laat zien hoe de resultaten van monitoring worden gebruikt in het verdere plan-, aanbestedings- en realisatieproces. Geef aan hoe wordt gezorgd dat er enerzijds voldoende ruimte blijft bestaan voor aanpassingen aan veranderende omstandigheden, terwijl anderzijds wordt vastgehouden aan randvoorwaarden en ambities.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ruwan Aluvihare BA. MDip LA

dr. Hasse Goosen

ing. Merel van de Graaff

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

dr. Peter van der Molen

drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Wijziging van Omgevingsplan gemeente Alphen aan den Rijn, Omgevingsverordening provincie Zuid-Holland en Omgevingsprogramma provincie Zuid-Holland

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project J11 "stedelijke ontwikkeling". Daarom wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

Gemeenteraad van Alphen aan den Rijn (wijziging omgevingsplan)

Provinciale Staten van Zuid-Holland (omgevingsverordening)

College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland (omgevingsprogramma)

Initiatiefnemer besluit(en)

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Alphen aan den Rijn en College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

Bevoegd gezag mer-procedure

Gemeenteraad van Alphen aan den Rijn (coördinerend)

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3880](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

